

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 075 87/99-002078
Signatura: bg5cs102

Oblastní pracoviště č. 07
Okresní pracoviště Prachatice

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	ZŠ T. G. Masaryka Vimperk, 1. máje 268, okres Prachatice, Vimperk, PSČ 385 01
Identifikátor ředitelství:	600 062 988
IZO:	047 259 132
Ředitelka školy:	Marie Hullová
Zřizovatel:	Město Vimperk
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Prachatice
Termín inspekce:	2. - 4. březen 1999
Inspektoři:	Jiří Horák, prom. historik, Mgr. Antonín Dvořák, Miloš Vogeltanz
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání.
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Výroční zpráva o hospodaření školy za školní rok 1997/98, výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1997/98, dokumentace o odkladech povinné školní docházky, třídní knihy, zápisy z pedagogických rad, dokumentace k opravným zkouškám, záznamy ředitelky z hospitací, tematické plány učitelů.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Škola je od 1. ledna 1993 zřízena jako samostatná právnická osoba. Její součástí jsou školní jídelna a školní družina. Užívá v bezplatném pronájmu od města dvě školní budovy, vzdálené od sebe asi 200 m. V budově na ulici 1. máje je umístěno vedení školy, třídy 5. ročníku a 2. stupně, školní jídelna. V ulici Pražská jsou zbývající třídy 1. stupně a školní družina. Nutné velmi časté přecházení učitelů 2. stupně mezi budovami činí potíže při dodržování rozvrhu hodin.

Školní budovy jsou pravidelně udržovány. Pro výuku jsou vytvořeny dobré podmínky. Nepěkně působí oprýskané dva roky staré olejové nátěry chodeb v budově 1. stupně. Do druhého patra budovy zatéká (o prázdninách dojde k opravě střechy).

Možnosti pro vyučování tělocviku se zlepšily položením nové parketové podlahy a obložením stěn dřevem v tělocvičně budovy na Pražské ulici.

Škola využívá celkem 31 učeben. (Kromě 2 tříd mají všechny zbývající dostatečné rozměry. Také kapacita učebny informatiky, pokud u počítačů pracují dva žáci, není dostatečná.) Z toho je 11 odborných (včetně 2 tělocvičen), které jsou dobře vybaveny. Instalované přístroje jsou plně provozuschopné a jejich používání ve výuce není pro žáky ničím neobvyklým. V minulém školním roce byl do učebny chemie zakoupen nový demonstrační stůl. Z prostředků ŠÚ Prachatice a města bylo pořízeno 11 počítačů pro výuku informatiky. Jsou zapojeny v síti a připojeny k barevné tiskárně. Vybaveny jsou Windows 95, MS DOS a textovým editorem WinText602. Počítače lze využít i v dalších předmětech, neboť byly obstarány zkoušecí a testovací programy na český jazyk a zeměpis. K dispozici jsou výukové programy na fyziku a chemii. Částečně lze využít výpočetní techniku i v matematice pro zkoušení násobení. Programy pro anglický a německý jazyk nejsou příliš vhodné, neboť předpokládají znalost psaní na stroji. Přesto jsou, podobně jako ostatní programy, využívány ve všech ročnících.

Školní nábytek vyhovuje tělesným proporcím žáků. V některých třídách je neudržovaný a pomalovaný. Postupně je obměňován.

Všichni žáci mají potřebné učebnice. Jejich nákupu se věnuje přiměřené množství finančních prostředků podobně jako pořizování knih, odborných časopisů a učebních pomůcek. Učebnice jsou nakupovány tak, aby bylo dosaženo vytvoření ucelených řad.

Na 1. stupni má každý ročník po jednom magnetofonu (do budoucna bude vybavena každá třída). V únoru přibyl druhý televizor. Magnetofony jsou na 1. i 2. stupni používány pro výuku cizích jazyků a českého jazyka (v 8. ročníku jsou k dispozici učebnice anglického jazyka, ale potřebné magnetofonové nahrávky nikoliv). Chybí možnost využívat nahrávek na CD. Počet přístrojů není ještě dostatečný. Vybavení odborných učeben chemie a fyziky má dobrou úroveň stejně jako vybavení pomůckami pro matematiku. Didaktická technika je postupně doplňována. Finanční prostředky určené vedením školy k nákupu učebních pomůcek nejsou vždy efektivně využity kvůli nezájmu některých učitelů.

Materiálně technické vybavení má spíše nadprůměrnou úroveň.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

V celé škole, v obou jejích budovách, je pořádek a čisto. Po dobu inspekce bylo ve třídách poměrně dost teplo, ve třídách 1. stupně se nedostatečně větralo. Rozvrh hodin odpovídá ustanovením § 9 odst. 1, 2, 3 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole. Respektuje psychohygienické potřeby žáků a pedagogických pracovníků. Sociální zařízení pro žáky školy jsou udržovaná a dobře vybavená. Žáci mají možnost kupovat si nápoje v automatu a o přestávkách prodává ve školní jídelně její vedoucí kromě nápojů i svačiny.

Psychohygienické podmínky mají spíše nadprůměrnou úroveň.

3 Hodnocení personálních podmínek

Výuka je zabezpečována z velké části učiteli s úplnou pedagogickou a odbornou způsobilostí (1. stupeň - 99,5 %, 2. stupeň - 85 %). Průměrná celková délka praxe pedagogického sboru (včetně vychovatelek) je 25,41 roků. Rozšířená výuka cizích jazyků je odborně zajištěna v souladu s platnými předpisy - jedna ze 2 učitelek má požadovanou odbornou způsobilost, druhá má státní jazykovou zkoušku na Státní jazykové škole v Českých Budějovicích.

Přehled výuky hospitovaných předmětů z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti

a) první stupeň

Ročník	Celkem hodin	Pedagogická a odborná způsobilost							
		Ú	%	O	%	P	%	N	%
1.	40	40	100						
2.	40	40	100						
3.	46	46	100						
4.	50	50	100						
5.	50	49	98			1	2		
Celkem	226	225	99,5			1	2		

Průměrná délka praxe na 1. stupni je 22,45 let. V době inspekce byly z důvodu rizikového těhotenství dvou učitelek zaměstnány na dobu určitou dvě důchodkyně s úplnou pedagogickou a odbornou způsobilostí.

b) druhý stupeň

Předmět	Celkem hodin	Pedagogická a odborná způsobilost							
		Ú	%	O	%	P	%	N	%
Český jazyk	48	36	75			12	25		
Anglický jaz.	18	15	83			3	17		
Německý jaz.	33	18	55			15	45		
Matematika	48	48	100						
Fyzika	20	11	55			9	45		
Chemie	13	13	100						

Vysvětlivky k odborné a pedagogické způsobilosti:

Ú - úplná, O pouze odborná, P - pouze pedagogická, N - nevyhovující

V hospitovaných předmětech na 2. stupni je průměrná délka praxe 29,1 let. Příznivé podmínky pro výuku jsou z hlediska odborné způsobilosti v matematice a chemii. Fyzika je vyučována odborně jen z poloviny, leč úroveň výuky to podobně jako v anglickém jazyce nesnižuje. Nedostatek odborně způsobilých učitelů působí nepříznivě ve vyučování českému jazyku. Vedení školy řeší zatím situaci tím, že učitelé s pedagogickou způsobilostí vyučují pouze v 6. ročníku a jedné třídě 7. ročníku.

Ve školním roce 1999/2000 lze s předpokládaným odchodem dvou učitelů do starobního důchodu očekávat na 2. stupni snížení procenta odbornosti výuky ve fyzice a českém jazyce.

Personální zajištění výuky v hospitovaných předmětech je průměrné.

4 Plnění učebních osnov

Učební osnovy vzdělávacích programů Obecná škola, Základní škola a rozvolněného programu čj. 18 730/91-20 byly ve sledovaných hodinách plněny. Případné odchylky od tematických plánů v délce 2 týdnů jsou projednávány s vedením školy.

V únoru a lednu byl zorganizován zimní lyžařský kurz pod vedením učitelů tělesné výchovy a učitelky s odbornou způsobilostí český jazyk a dějepis. Všichni instruktoři mají platná osvědčení.

Dopravní výchovu vedou průběžně vychovatelky ve školní družině. Na 2. stupni je pro ni vyhrazeno jarní období. Pořádáno je školní kolo Dopravní soutěže.

Plnění učebních osnov má běžnou úroveň.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

1. stupeň

Vyučování je koncipováno ve shodě se vzdělávacím programem Obecná škola do bloků předmětů. (Z tohoto hlediska se jeví jako zbytečné používat signalizace školním zvonkem.)

Ve sledovaných hodinách bylo učivo žákům podáváno věcně správně a srozumitelně. Ne vždy se podařilo vzbudit v žácích zájem o téma výuky a související činnosti. Prostor k uplatnění své aktivity dostávali žáci v jednotlivých třídách a předmětech značně rozdílně. Nejvíce se mohli uplatnit při hodinách výtvarné a dramatické výchovy. Na rozvoj schopnosti verbální komunikace nebyl kladen dostatečný důraz. Uspokojivé úsilí bylo věnováno rozvoji čtenářských dovedností. Individuální práce učitelek se žáky s mimořádnými vzdělávacími potřebami byla zaznamenána jen zřídka.

Hodiny začínaly zpěvem a pohybem jako přípravou mluvidel. Rozvoji intonačního citění žáků napomáhaly učitelky v některých třídách hrou na pianino. V průběhu hodin byly měněny metody a formy práce, byly zařazovány didaktické hry, odlehčovací tělovýchovné a hudební vložky. Učivo bylo procvičováno v lavicích i na koberci. Hudební výchova byla do výuky včleňována neformálně a organicky v průběhu bloku.

V závěru učebních jednotek chybělo v některých třídách zhodnocení práce žáků, shrnutí látky.

Žáci se lehce soustřeďovali. Učivo ve většině případů zvládali, v modelových situacích je dokázali většinou aplikovat.

Úseky hodin, které byly věnovány psaní, byly metodicky připraveny tak, aby po uvolňovacích a průpravných cvičích žáci přecházeli k psaní písmen a posléze celých slov, případně vět. Na tabuli byl vždy předepsán vzor. Učitelky průběžně všechny činnosti kontrolovaly, usměrňovaly. Dbaly na správné držení těla, hlavy, položení rukou žáků. Sešity jsou pečlivě opravované. Písemný projev žáků je úměrný jejich věku.

Vyučování bylo v jednotlivých třídách hodnoceno jako průměrné až spíše nadprůměrné. Celkově byla pozitivní a negativní v rovnováze.

Český jazyk

S výukou předmětu na 2. stupni mají mnohaleté zkušenosti tři odborně způsobilé učitelky. Několik let již předmětu vyučuje bez odborné způsobilosti jeden učitel. Od tohoto školního roku začala nově bez odborné způsobilosti vyučovat další učitelka.

V odborně vyučovaných hodinách byla příprava koncipována s ohledem na dlouhodobé cíle výuky. Bylo jasné, k jakému cíli směřují. Nová látka byla dávána do souvislostí s minulými poznatky žáků. Použité metody a formy práce byly zajímavé.

Učitelky motivovaly žáky k dobrým výkonům, aktivizovaly je k práci, nutily k přemýšlení. Zejména v 9. ročnících bylo využíváno asociací a fantazie žáků. Byla povzbuzována jejich tvořivost (např. dramatické ztvárnění ranních činností po probuzení, vytváření piktogramů). Organizačně obtížné hodiny byly dobře zvládnuty. Žáci byli seznámeni s činnostmi, které měli provádět. Pokud něčemu nerozuměli, bylo jim poskytnuto vysvětlení nebo ukázka. Pracovali se zaujetím. Při vyučování byly využívány normativní jazykové příručky.

V neodborně vyučovaných hodinách byly zřetelné metodické nedostatky. Žákům nebylo umožněno samostatně pracovat. Učitelé spíše poučovali, než aby žáky vedli k aplikování získaných znalostí a dovedností. Výuka je založena na zvládnutí pravopisu. Zdokonalování verbálních komunikačních dovedností žáků je podceňováno. Chybělo využití názoru. Nebylo možno zjistit, zda žáci učivu rozumějí, dovedou-li si je dát do souvislostí. Velkou frekvencí má psaní klasifikovaných pravopisných testů. Žáci v nich nejsou úspěšní, protože chyby nejsou rozebírány. Výsledkem práce je velmi malá schopnost aplikace získávaných vědomostí. Individuální práce se žáky nebyla zaznamenána. (Např. žák ruského původu, který školu navštěvuje od září, kdy se přistěhoval do ČR, ani jednou v hodině nepromluvil.)

Frekvence známek v žákovských knížkách je přiměřená. V některých třídách jsou převážně klasifikovány pravopisné dovednosti žáků.

Učitelé dbají na formální stránku písemných projevů žáků. Školní i domácí sešity pravidelně kontrolují a opravují. V jedné ze tříd 7. ročníku není oprava důsledná.

Pro kontrolní písemné slohové práce bývají v 8. a 9. ročníku vybírána nekonvenční témata. Žáci se jejich zpracování zhostili na dobré úrovni. (Např. pro charakteristiku si žáci vybrali širokou škálu literárních, filmových a televizních hrdinů, jež vesměs dokázali výstižně vykreslit.) Slohové práce byly zodpovědně opraveny a klasifikace odpovídala zpracování a obsahu. V 9. ročníku bylo místo čtvrté kontrolní slohové práce zařazeno jako domácí dlouhodobý úkol téma podle výběru žáků. Bylo zpracováváno formou seminární práce a zaujalo bez výjimky všechny žáky. Osobní angažovanost přinesla velmi dobré výsledky.

V 6. a 7. ročníku byla pro popis i vypravování vybrána tradiční, mnohokrát již zadaná témata. V některých případech byly slohové práce opraveny nedostatečně. Přehlédnuto zůstalo mnoho pravopisných a stylistických chyb. Klasifikace byla mírná, neodpovídala zpracování tématu a obsahu prací.

V době konání inspekce se uskutečnilo školní kolo v recitaci. Zúčastnilo se ho ve dvou kategoriích 24 žáků 2. stupně. Přednášeli výrazně s porozuměním. Většinou správně intonovali a vyslovovali. Vystupovali kultivovaně, se zdravou sebedůvěrou. O umístění rozhodovaly zvláště učitelská porota (její rozhodnutí určilo postupující do okresního kola soutěže) a žákovská porota.

V některých hodinách byly zjištěny silné nedostatky, jiné vykazaly výraznou převahu pozitiv. Celkově lze výuku v hospitovaných hodinách hodnotit jako průměrnou.

Cizí jazyky

Ve sledovaných hodinách bylo učivo předkládáno žákům věcně správně a srozumitelně. Ve většině hodin byly používány magnetofonové nahrávky. Málo byl využíván názor. V úvodu hodin někdy chybělo oznámení cíle výuky. Na konci hodin byla práce žáků vždy zhodnocena a učivo shrnuto. Byly zadávány písemné i ústní domácí úkoly. S výjimkou gramatiky se výuka vedla důsledně ve vyučovaném jazyce.

Ve 4. ročníku byl kladen důraz na rozvoj řečových dovedností žáků. Pestré a zajímavé formy práce žáky v této třídě zaujaly (zpěv a tanec), udržely jejich pozornost a aktivitu po celou dobu výuky. Žáci si kladli mezi sebou otázky, odpovídali na ně a snažili se porozumět pokynům ve vyučovaném jazyce, reagovat na ně kresbou. V ostatních třídách byl důraz položen spíše na mluvnickou stránku učiva. Delší souvislé mluvní projevy (samostatné rozhovory, vypravování) nebyly zaznamenány.

Žáci pravidelně píší přiměřené texty. Písemný projev je důsledně kontrolován.

K hodnocení učitelky využívaly hlavně neformálních postupů (povzbuzení, pochvala, napomenutí). Frekvence známek v žákovských knížkách je dostatečná.

Vyučování bylo v jednotlivých třídách hodnoceno jako průměrné až spíše nadprůměrné. Celkově byla pozitivní a negativní v rovnováze.

Fyzika

Učitelé užívali metody a formy práce přiměřené věku a schopnostem žáků. Učivo bylo předkládáno věcně správně a srozumitelně. Snahou učitelů bylo žáky aktivizovat, rozvíjet jejich logické myšlení. Byl jim ponecháván dostatečný prostor pro aktivní činnost a aplikování znalostí. Demonstrační pokusy a v jedné hodině i frontální praktická činnost žáků názorně doplňovaly výuku.

Žáci byli aktivní, prokazovali dobré znalosti a dovednosti. Hodnocení i klasifikace byly přiměřené a pozitivně motivační. Poznámky žáků jsou funkční a přehledně vedené. Četnost známek v žákovských knížkách odpovídá týdenní dotaci hodin v učebním plánu.

Laboratorní práce se ve sledovaných třídách ještě neuskutečnily.

Hospitované hodiny lze hodnotit jako spíše nadprůměrné.

Chemie

Učivo bylo předkládáno věcně správně se zřetelem na mezipředmětové vztahy a praktické využití. Účelně byly zařazeny demonstrační pokusy. Žáci byli aktivní, prokazovali dobré vědomosti a dovednosti. Měli hodně prostoru pro praktickou činnost.

Klasifikace je přiměřená a motivační. Frekvence známek v žákovských knížkách je dostatečná. Poznámky žáků v sešitech jsou přehledné a funkční.

Laboratorní práce nebyly ještě provedeny.

Výuka měla spíše nadprůměrnou úroveň.

Matematika

Učitelé volili v hodinách takové tempo práce, aby vyhovovalo individuálním potřebám žáků. Používány byly převážně frontální metody výuky. Diferenciace nebyla využita. V hodinách dominovala většinou osobnost učitelů, což vedlo žáky částečně k pasivitě, i když se o vyučování zajímali. Ve většině hodin bylo vyhrazeno dostatek času na procvičování látky.

Kontrolní práce doporučené osnovami jsou plněny. Četnost známek v žákovských knížkách odpovídá hodinové dotaci předmětu v učebním plánu. Učitelé využívají hodnocení a klasifikace k pozitivní motivaci žáků. Domácí úkoly jsou zadávány v přiměřené počtu. Jsou důsledně a pravidelně opravovány. Ostatní písemnosti žáků jsou sledovány a opravovány méně často a nepravidelně.

Výuka matematiky měla běžnou úroveň.

Insppekční zprávu jsem převzala dne 22. 3. 1999

razítko

Podpis ředitelky školy: Marie Hullová v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Město Vimperk, MěÚ Steinberennerova 7, PSČ 385 01	9.4.1999	94/99
Školský úřad: ŠÚ Prachatice, Na Zlaté stezce 245, PSČ 383 01	9.4.1999	95/99

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
31.3.1999	88/99	K inspekční zprávě byly podány připomínky.